

Prima instanță: judecătoria Buiucani mun. Chișinău
Judecător: S. Lazari
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Vascan, E. Fistican, V. Negru

DECIZIE

01 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Oleg Sternioală
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Romanciuc Ecaterina
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și a hotărârii
judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 23 februarie 2015
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Romanciuc
Ecaterina împotriva lui Pohilă Igor cu privire la restituirea onorariului

c o n s t a t ă :

La data de 26 iunie 2013, reclamanta Romanciuc Ecaterina, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Pohilă Igor, solicitând restituirea onorariului.

În motivarea acțiunii a indicat că, cu avocatul Igor Pohilă a avut înțelegere verbală în anul 2006 pentru a o reprezenta în instanța de judecată în litigiile, legate de acțiunile emise de Societatea pe Acțiuni „Carmez” și înregistrate în contul ei personal. În acest sens a eliberat pe numele pârâtului procură generală pe data de 19 octombrie 2006 pe un termen de 3 ani.

Indică că, sub formă de onorariu în avans în perioada 2006 - 2007 a fost achitată suma de 45 500 lei și 1 000 euro.

Mai indică că, pe data de 28 martie 2008, între dânsa și Biroul Individual de Avocați „Igor Pohilă”, a fost încheiat în formă scrisă contractul nr. 25-03/08-02 pentru aceeași asistență juridică. Conform acestui contract de asistență juridică, s-au achitat cu titlu de onorariu în avans de la 10 aprilie 2008 până la 27 februarie 2009 - 23 400 lei și 2 000 euro.

În total avocatului Igor Pohilă a fost achitat onorariu cu titlu de avans în sumă de 68 900 lei și 3 000 euro.

Mai indică reclamanta că, luând în considerare faptul că costul acțiunilor este o mărime variabilă (constant este doar prețul lor nominal), și conform înțelegerii, bonul de plată urma a fi eliberat mai târziu, din care motiv a completat dispoziții de plată personal, fiind semnate de către pârât.

Pârâtul a participat pe un dosar la Judecătoria Centru mun. Chișinău pentru care urma a-și deconta suma de 14 231 lei, reieșind din prețul nominal de 10 lei al acțiunilor: 48 437 acțiuni x 10 lei x 3%.

Indică că, la data de 21 iunie 2010, a expediat pe adresa Biroului Individual de Avocați „Igor Pohilă” o scrisoare, prin care a solicitat întocmirea și prezentarea unui act de executare a lucrărilor, care ar reflecta serviciile acordate, pentru decontarea onorariului și eliberarea bonurilor de plată.

La data de 27 iunie 2010, prin scrisoarea nr. 74-i, a primit răspuns, în care pârâtul menționează că a acordat servicii în sumă de 145 lei.

Astfel consideră că, avocatul Igor Pohilă îi datorează suma de 54 669 lei (68 900 - 14 231) și 3 000 euro, pe care pârâtul refuză să o achite.

La data expirării procurii - 19 octombrie 2009, contractul a fost reziliat.

Solicită reclamanta, încasarea din contul pârâtului a sumei de 103 569 lei, ca restituire a avansului achitat și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea judecătoreiei Buiucani mun. Chișinău din 23 februarie 2015, acțiunea a fost respinsă. S-a încasat de la Romanciuc Ecaterina în beneficiul lui Pohilă Igor cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Instanța de fond a concluzionat că, reclamanta pretinde că a achitat pârâtului în perioada anilor 2006-2007 suma de 45 500 lei și 1 000 euro, în perioada 10 aprilie 2008-27 februarie 2009 suma de 23 400 lei și 2 000 euro, iar în total suma de 68 900 lei și 3 000 euro, sub formă de onorariu în avans pentru serviciile juridice necesare în cadrul unui litigiu. Însă, pe parcursul judecării pricinii reclamanta nu a prezentat nici o probă obiectivă care ar confirma că sumele susmenționate au fost achitate din contul reclamantei și constituiau sursele ei personale.

Totodată instanța de fond a menționat că dispozițiile de plată, fotocopiile cărora sunt anexate la cererea de chemare în judecată nu pot fi admise ca probe, deoarece acestea constituie formulare a unui document de uz intern folosit în activitatea contabilității „Carmez” Societate pe Acțiuni și nu corespund cerințelor obligatorii față de documentele de uz contabil stabilite prin regulamentele în vigoare. Mai mult, în dispozițiile de plată este indicat temeiul de eliberare a sumei: contract de asistență juridică, însă reclamanta a încheiat cu pârâtul contractul de asistență juridică la 25 martie 2008. Prin urmare, careva achitări din partea reclamantei în temeiul contractului de asistență juridică, până la 25 martie 2008, nu puteau avea loc din motiv că un asemenea contract nu exista.

Prin hotărârea suplimentară din 14 aprilie 2016, emisă de aceeași instanță, s-a încasat de la Romanciuc Ecaterina în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3107,07 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, a fost respins apelul declarat de Romanciuc Ecaterina și menținută hotărârea din 23 februarie 2015 și hotărârea suplimentară din 14 aprilie 2015, emisă de judecătoria Buiucani mun. Chișinău

Instanța de apel a conchis că instanța de fond a stabilit toate circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea pricinii, a apreciat corect probele administrate la dosar, aplicând corect legea materială și procesuală.

A mai menționat instanța de apel faptul că deoarece reclamanta, fără motiv temeinic, a reziliat contractul semnat la 25 martie 2008, unilateral, fără preîntâmpinarea celeilalte părți, cu încălcarea cerințelor stabilite în cap. VII din contract, dânsa nu poate pretinde la restituirea căruiva avans și prevederile art.943 alin.2) Cod civil, în cazul dat, nu pot fi aplicate.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la data de 01 septembrie 2016, Romanciuc Ecaterina, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și hotărârii judecătoreiei Buiucani mun. Chișinău din 23 februarie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei, recurenta a indicat că instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, aplicând eronat normele de drept.

Menționează că, instanța de judecată nu a analizat toate motivele din apel, iar unele probe au fost ignorate, precum chitanțe de ridicare a banilor cu semnătura avocatului.

Indică că instanța de apel a menționat precum că Romanciuc Ecaterina nu a probat faptul că aceste surse financiare îi aparțineau, însă în conținutul recipisei este clar indicat că avocatul Pohilă Igor a primit de la Romanciuc Ecaterina suma de bani.

De asemenea instanța de apel a indicat că pe recipise lipsește ștampila, însă consideră recurenta că în cazul dat nu urma a fi aplicată ștampila deoarece recipisa este scrisă de o persoană fizică și nu constituie un document de strictă evidență a unui agent economic.

Referitor la bonurile de plată eliberate pe numele lui Cîșlaru de avocatul Igor Pohilă, recurenta indică că aceste documente nu substituie achitarea sa, or, acestea au fost întocmite ulterior, după primirea cererii prealabile, iar Biroul de Avocați „Igor Pohilă” a prezentat la Inspectoratul Fiscal de Stat darea de seamă modificată cu includerea acestor sume după cererea prealabilă.

Relevă că, însăși intimatul recunoaște primirea mijloacelor bănești, însă recalculează ca onorariu și stabilește prin răspunsul său la cererea prealabilă că există o datorie, mult mai mică ca cea pretinsă.

O altă motivare eronată a instanței ar fi reprezentarea la judecătoria Centru mun. Chișinău de către avocat, însă instanța de judecată nu a ținut cont că onorariul pentru această acțiune nu a fost stabilit în suma totală de 65 500 lei (45500 lei și 1000 euro), sumă achitată pe parcursul a 2 ani (2006-2007). Onorariul a fost achitat în două rate pentru activitatea avocatului în anul 2006-2007 în sumă de 45 500 lei și 1 000 euro și 23 400 lei și 2 000 euro pentru activitatea din 2008-2009.

Susține că instanța de apel a invocat și faptul că recurenta nu a înaintat o cerere de reziliere a contractului, iar expirarea procurii nu constituie dovada încetării serviciilor de asistență juridică. La baza acestei afirmații, instanța a pus

prevederea art.943 Cod civil, relațiile dintre antreprenor și beneficiar. Consideră recurenta că, instanța de apel eronat a modificat prevederea respectivă, deoarece alin.2) al art.943 (2), prevede că la rezilierea contractului antreprenorul restituie avansul primit.

Indică că în instanța de fond nu a fost înaintată cerința de încasare a cheltuielilor de judecată, însă prin hotărârea suplimentară, s-a admis această cerință. Instanța de apel acest motiv nu l-a examinat, încălcând principiul că acțiunea se admite în partea cerințelor formulate. Astfel, ambele instanțe au admis adoptarea unei hotărâri pe cerințe care nu au fost invocate.

Ulterior, la data de 17 octombrie 2016, recurenta a depus recurs suplimentar, invocând că în bonul de plată nr. 820999 din 03 decembrie 2013 privind achitarea avansului în sumă de 3 000 lei, de către Igor Pohilă este indicat pentru contractul nr.637, pe când în mandat (f.d.120) este indicat contractul nr.10gv/2013 din 30 octombrie 2013. Astfel, instanța a dispus încasarea unei sume de bani pentru un alt contract de asistență juridică.

Mai indică că, în ședința de judecată din 07 octombrie 2014 a fost anunțată schimbarea grefierului A. Terinte cu O. Cebotari, însă procesele verbale nu au fost semnate de grefierul care a participat în ședință.

De asemenea invocă că în procesul verbal al ședinței din 14 aprilie 2015, când a fost emisă hotărârea suplimentară, este indicat faptul că părțile nu s-au prezentat, însă dovada expedierii citațiilor lipsește. Astfel, instanța de fond a admis examinarea în lipsa părților care nu au fost citate legal, iar instanța de apel a ignorat aceste încălcări.

Conform art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Colegiul reține că la materialele cauzei este anexată copia scrisorii de expediere în adresa părților a copiei deciziei integrale a instanței de apel (f.d.29, vol. II). Însă, la materialele cauzei nu se regăsesc careva probe ce ar confirma data recepționării de către recurent a copiei deciziei. Astfel recursul declarat la data de 01 septembrie 2016, se consideră depus în termen.

La data de 10 octombrie 2016 și respectiv 17 octombrie 2016, în adresa intimatului Pohilă Igor au fost expediate spre cunoștință copia recursului inițial și a recursului suplimentar declarat de către Romanciuc Ecaterina, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs (f.d.44, vol. II).

Intimatul Pohilă Igor nu și-a rezervat dreptul de a depune referință asupra cererii de recurs declarată de Romanciuc Ecaterina.

În conformitate cu art.444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul parțial întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, și hotărârii primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei noi hotărâri.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

S-a stabilit că, Romanciuc Ecaterina pretinde că a achitat intimatului Pohilă Igor în perioada 2006-2007 suma de 45 500 lei și 1 000 euro, în perioada 10 aprilie 2006-27 februarie 2009 suma de 23 400 lei și 2 000 euro, iar în total 68 900 lei și 3 000 euro, sub formă de onorariu în avans pentru serviciile juridice necesare în cadrul unui litigiu.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind justă concluzia primei instanței precum că, pe parcursul examinării pricinii, Romanciuc Ecaterina nu a prezentat nici o probă obiectivă care ar confirma că sumele menționate supra au fost achitate din contul dânssei și constituiau sursele ei personale. Or, potrivit art.118 alin.1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

La fel, la materialele cauzei nu se regăsește nici o recipisă ori alt document justificativ care ar confirma că Romanciuc Ecaterina a transmis lui Pohilă Igor careva sume de bani, în avans iar copiile dispozițiilor de plată prezentate de E. Romanciuc nu pot fi pertinente în calitate de probe, deoarece pe parcursul examinării pricinii, s-a stabilit că acestea constituie formulare a unui document de uz intern folosit în activitatea contabilității Societății pe Acțiuni „Carmez”.

Tot în acest context, contractul de asistență juridică nr. 01/11-06 din 01.11.2006, cât și setul de copii a bonurilor de plată prin care se confirmă achitarea de către Cîșlaru A. a unor sume de bani către B.I.A. „Igor Pohilă”, începând cu 02.11.2006 și până la 15.01.2009 întrunesc toate condițiile de formă cerute de Codul Civil și Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 373 din 15.12.2005, privind aprobarea Regulamentului cu privire la transferul de credit, instanța dându-le o apreciere justă.

Suplimentar, Colegiul Civil reține că, sumele indicate au fost decontate prin ordinele de încasare respective, incluse în dările de seamă contabile, din care au fost achitate impozitele. Plătitorului i-au fost eliberate chitanțe respective. Toate documentele contabile au fost prezentate primei instanțe și anexate la dosar.

Cu referire la argumentele Ecaterinei Romanciuc precum că, prin cererea sa conform căreia la data expirării procurii 19.10.2009, contractul deja a fost reziliat, Colegiul le consideră lipsite de suport juridic, deoarece conform capitolului 7 din contractul de asistență juridică încheiat la 25.03.2008 între B.I.A. „Igor Pohilă” și Ecaterina Romanciuc este stabilit expres, în cazul în care părțile au dreptul de reziliere a prezentului contract. Ele fiind obligate a preîntâmpina în scris cealaltă parte. Contractul se consideră reziliat peste 30 zile după înmânarea sau expedierea preîntâmpinării.

Mai mult ca atât, pe parcursul judecării pricinii deduse judecății instanței de fond și instanței de apel, nu au fost prezentate careva probe ce ar confirma că, Ecaterina Romanciuc l-a preîntâmpinat pe Pohilă Igor în scris despre intenția de a rezilia contractul din 25 martie 2008, ori a expediat o asemenea preîntâmpinare în adresa lui Pohilă Igor.

Astfel, afirmația Ecaterinei Romanciuc precum că, contractul a fost reziliat la 19 octombrie 2009, la data expirării procurii, contravine înscrisului care se conține în materialele cauzei și prevederilor exprese ale capitolului 7 din contractul semnat de părți, ceea ce denotă o încălcare a prevederilor exprese ale contractului semnat de către Romanciuc Ecaterina.

Or, conform prevederilor art. 943 alin. (1) Cod Civil, în cazul în care nu există un motiv temeinic pentru reziliere, antreprenorul sau prestatorul poate rezilia contractul doar în așa mod încât beneficiarul să obțină pe o altă cale lucrarea sau prestația, și doar dacă există un motiv temeinic, obligația de despăgubire este exclusă.

Mai mult ca atât, Romanciuc Ecaterina fără motiv temeinic a reziliat contractul din 25 martie 2008, unilateral, fără preîntâmpinarea celeilalte părți, cu încălcarea cerințelor stabilite capitolul în 7 din contract. În cazul dat dânsa nu poate pretinde la restituirea căruiva avans și prevederile, art. 943 alin. (2) Cod Civil, în cazul dat nu pot fi aplicate.

Totodată Colegiul reține că pe parcursul examinării pricini în instanța de fond, și anume în ședința de judecată din 20 februarie 2015, reprezentantul pârâtului Pohilă Igor, - avocatul Vlas Gheorghe, a înaintat instanței un demers prin care a solicitat încasarea de la reclamantă a tuturor cheltuielilor de judecată compuse din servicii juridice.

Astfel, prin hotărârea emisă la 23 februarie 2015, instanța de fond, a dispus încasarea de la Romanciuc Ecaterina în beneficiul lui Pohilă Igor cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Ulterior, prin hotărârea suplimentară din 14 aprilie 2015, emisă de aceeași instanță, s-a dispus încasarea de la Romanciuc Ecaterina, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3107,07 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, hotărârea emisă la 23 februarie 2015, cât și hotărârea suplimentară din 14 aprilie 2015 au fost menținute.

Concluzia instanțelor ierarhic inferioare vizavi de temeinicia pretențiilor înaintate de pârâtul Pohilă Igor, prin intermediul reprezentantului său, - avocatul Gheorghe Vlas, privind încasarea de la Romanciuc Ecaterina a cheltuielilor pentru asistență juridică, Colegiu o consideră greșită din următoarele considerente.

Potrivit materialelor cauzei, și anume, bonul de plată nr.820999 din 03 decembrie 2013 privind achitarea de către Pohilă Igor a avansului în sumă de 3 000 lei în beneficiul avocatului Gheorghe Vlas, este indicat pentru contractul nr.637 (f.d.151, vol. I). Totodată, la materialele cauzei este anexat mandatul avocatului Gheorghe Vlas Seria MA nr. 0269190 prin care a fost împuternicit de Pohilă Igor să îi reprezinte interesele în conformitate cu prevederile art.81 CPC, însă în mandatul respectiv este indicat un alt contract de asistență juridică cu nr.10gv/2013 (f.d.120, vol. I). Prin urmare, instanța de fond, cât și instanța de apel a dispus încasarea cheltuielilor de asistență juridică pentru un alt contract.

Mai mult ca atât, instanța de recurs găsește neîntemeiate motivațiile recurente referitor la încasarea incorectă prin hotărârea suplimentară din 14.04.2015 (f.d. 193, Vol.I) a taxei de stat în mărime de 3107,07 lei de la Romanciuc Ecaterina în beneficiul statului, deoarece prin încheierea din 02.07.2013 judecătorul unipersonal a scutit-o pe reclamantă de la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de chemare

în judecată. În cazul scutirii de la achitarea taxei de stat, la depunerea cererii de chemare în judecată instanța, poate fi încasată taxa de stat în bugetul de stat după adoptarea hotărârii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat și de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, doar în partea încasării cheltuielilor de judecată și în această parte se emite o nouă hotărâre de refuz.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Romanciuc Ecaterina în parte.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și hotărârea din 23 februarie 2015 în partea încasării cheltuielilor de judecată și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge cererea avocatului Gheorghe Vlas, în interesele lui Pohilă Igor, privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică din contul Ecaterinei Romanciuc în mărime de 3000 lei.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și hotărârea judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 23 februarie 2015 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu